

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2014

Marking Scheme

Polish

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

MODEL ODPOWIEDZI I PUNKTACJA

Czas włożyć ręce we własne śmieci

Uwaga:

Przy przyznawaniu punktów w części II i III będą brane pod uwagę następujące elementy:

1. Przejrzystość celu – kandydat zrozumiał pytanie i wie, jak podejść do udzielenia odpowiedzi – 30%
2. Spójność wypowiedzi – kandydat dobiera właściwy materiał, korzystając z niego w uporządkowany i celowy sposób – 30%
3. Znajomość języka – kandydat wykazuje na tyle dobrą znajomość języka, by w sposób jasny i w miarę płynny przekazać treść – 30%
4. Zasady – gramatyka i ortografia – 10%

Część I

(30/100)

Właściwa odpowiedź, wyrażona własnymi słowami, udzielona na podstawie tekstu

1. Wyjaśnij własnymi słowami ogólne znaczenie następujących wyrażen: (5)

(3 pkt za jedno wyjaśnienie i 2 pkt za drugie)

- a) „**być na własnych śmieciach**” (akapit 5)

- *być w swoim domu, na swoim gospodarstwie, w swoim kraju, itp.*

- b) „**wlec się w ogonie**” (akapit 5)

- *nie nadążać za rozwojem sytuacji, nie brać w czymś czynnego udziału, być biernym wobec określonych wydarzeń, itp.*

2. Wymień trzy aspekty nowej ustawy śmieciowej, które szokują Polaków i zmuszają ich do całkowitej zmiany sposobu myślenia. (akapit 9) (5)

(3 pkt za jeden aspekt i 1 pkt za każdy kolejny)

- *fakt, że muszą oni płacić za coś, co wyrzucają lub czego się pozbywają*

- *że to, co do tej pory było takie proste (tj. wywożenie niechcianych gratów do pobliskiego lasu lub rzeki), teraz nie wchodzi już w rachubę*

- *że muszą regularnie i konsekwentnie segregować odpady*

- *itp.*

3. Gdzie w tekście widzimy próbę usprawiedliwienia „**oryginalnego stosunku**” Polaków do śmieci i bałaganiarstwa? Podaj dwa przykłady. (5)

(3 pkt za pierwszy przykład i 2 pkt za drugi)

- w akapicie 5 autorka żartobliwie wspomina Bolesława Prusa, który rzekomo twierdził, że Polacy lubią śmieci (stąd mamy nawet w naszym języku idiom o śmieciach) (akapit 5)

- z kolei antropolog kultury (dr Włodzimierz Pessel) wyjaśnia, że nasz obecny stosunek do śmieci został ukształtowany przez wieloletnią biedę i prowizorkę, spowodowane m.in. przez ciągłe migracje i przesiedlenia ludności zamieszkującej nasze tereny (akapit 5)

- itp.

4. „Wypada być dziś ekologicznie uważnym i ekonomicznie rozsądnym obywatelem globalnej wioski” (akapit 6). Co oznacza ta wypowiedź w kontekście przeczytanego tekstu i czy się z nią zgadzasz (lub nie zgadzasz)? Uzasadnij swoją odpowiedź. (5)

(3 pkt za wyjaśnienie wypowiedzi i 2 pkt za własny komentarz)

- świat coraz bardziej skłania się ku ponownemu wykorzystaniu używanych – a nawet zużytych – przedmiotów

- modnym jest dzisiaj być trochę Re

- artyści szukają inspiracji i materiałów na złomowiskach

- ludzie zamiast kupować coś bezmyślnie (np. prezenty), wymyślają inne, coraz popularniejsze, rozwiązania (takie jak np. zrobię to sam lub kupię coś używanego)

- ubrania, które nie są nam już potrzebne, mogą się przydać innym (mogę je sprzedać lub wymienić)

- itp.

ZGADZAM SIĘ:

- nasza czynna postawa ma ogromne znaczenie w skali globalnej, bo to przecież my sami tworzymy ten świat

- itp.

NIE ZGADZAM SIĘ:

- nieważne, co robimy, bo i tak na wielką politykę, ekonomię i ekologię nie mamy żadnego wpływu, więc szkoda naszego wysiłku

- itp.

5. „Czas włożyć ręce we własne śmieci” (tytuł). Odwołując się do treści tekstu napisz, jak należy rozumieć tytuł artykułu w sensie a) dosłownym i b) przenośnym. (5)

(2 pkt za sens dosłowny i 3 pkt za sens przenośny)

a) w sensie dosłownym):

- już czas zacząć sortować śmieci

- sprzątać bałagan

- ograniczać opakowania

- zadbać o jakość produkowanych towarów

- itp.

b) w sensie przenośnym:

- już czas wziąć sprawy w swoje ręce, nawet gdy są one mało przyjemne

- dokonać samoanalizy i podsumowania

- *zająć się własnym podwórkiem*
- *poczuć się odpowiedzialnym za sprawy dotyczące nas samych i zacząć działać*
- *itp.*

6. „Pożądanie rzeczy, a następnie ich nadmierne gromadzenie, to nieprzewyciężona skłonność człowieczego gatunku.” (akapit 4) Czy w świetle przeczytanego tekstu zgadzasz się z tym stwierdzeniem (lub nie zgadzasz)? Uzasadnij swoją odpowiedź. **(5)**

ZGADZAM SIĘ:

- *natura ludzka jest nienasycona i zachłanna*
- *gromadząc nadmiar rzeczy, poszukujemy stałości i bezpieczeństwa; chcemy zatrzymać czas albo znaleźć pocieszenie i wybawienie od naszych codziennych trosk; chcemy też pokazać swój status społeczny lub zaznaczyć pozycję w grupie*
- *zbyt mocno skoncentrowani na gromadzeniu dóbr materialnych, często zapominamy o wartościach pozamaterialnych, takich jak honor, przyjaźń czy uczciwość*
- *itp.*

NIE ZGADZAM SIĘ:

- *obecnie dużo się mówi i dyskutuje na ten temat*
- *coraz więcej ludzi stara się kontrolować swoją niepohamowaną chęć zakupów i gromadzenia przedmiotów poprzez bardziej odpowiedzialne i świadome życie*
- *zawsze mamy wolność wyboru*
- *itp.*

Część II

(30/100)

Płynna wypowiedź na temat, przy użyciu około 100 słów

„Wcześniej czy później [Unia Europejska] nawróci [Polskę] na swoją religię Re: redukcji, reanimacji i reinkarnacji odpadów. Ta religia ma swoich kapłanów, obrzędy i żąda ofiary.” (akapit 1)

Używając około 100 słów, skomentuj ten cytat w świetle przeczytanego tekstu, wyrażając własną opinię na ten temat.

- kapłani to:

wszyscy związani z wprowadzaniem nowych przepisów, a zatem urzędnicy europejscy i krajowi, także pracownicy zakładów utylizacji oraz sami śmiejący, itp.

- obrzędy to:

sortowanie śmieci, zmniejszanie liczby opakowań, świadome podejście do zakupów, nowe przyzwyczajenia Polaków, itp.

- ofiary wynikają:

z bycia zmuszonym do zmiany sposobu myślenia; z rezygnacji z dotychczasowych przyzwyczajzeń i konieczności wyrobienia w sobie nowych nawyków; z narzuconych dodatkowych opłat za pozbywanie się śmieci i niechcianych przedmiotów; z całego zamieszania wokół nowych przepisów, itp.

Z JEDNEJ STRONY:

- wśród europejskich urzędników jest wielu ideowców, pełnych dobrych pomysłów, a ponieważ są oni u władzy i mają możliwość wprowadzania zmian, na pewno im się to uda
- coraz więcej ludzi w Polsce jest przekonanych o pozytywnych stronach recyklingu i negatywnych stronach nadmiernej ilości opakowań
- itp.

ALE Z DRUGIEJ STRONY:

- ludzie nie lubią zmian
- są leniwi i wygodni, z łatwością znajdują logiczne wytłumaczenie swojego postępowania
- nie chcą ponosić dodatkowych kosztów
- wolą wierzyć, że nie jest to ich problem
- nie lubią, gdy ktoś im coś odgórnie narzuca
- itp.

Część III

(40/100)

Czytelnie napisane wypracowanie na temat, przy użyciu około 300 słów, w którym treść przekazana jest w sposób przejrzysty, spójny i w miarę płynny

Napisz wypracowanie na jeden z poniższych tematów, używając około 300 słów:

1. Jak dzisiejsze społeczeństwo wpływa na środowisko, w którym żyć będą jego dzieci i wnuki?

Refleksje typu:

- zmiany klimatyczne
- rozwój gospodarczy i globalizacja
- zaspokojenie rosnących potrzeb energetycznych
- żywność i rolnictwo
- ochrona środowiska (w tym zagrożonych zwierząt i roślin)
- badania i rozwój nowych technologii
- aktywne motywowanie władz w tej dziedzinie
- co każdy z nas może zrobić sam (np. zużycie wody i elektryczności, sortowanie śmieci)
- itp.

ALBO

2. „W poszukiwaniu piękna objedziemy cały świat, ale żeby je znaleźć, trzeba je nosić w sercu.” – Ralf Waldo Emerson

Refleksje typu:

- definicja piękna od zawsze była sporna; dziś także dla każdego oznacza ono coś innego
- to, że ktoś opisze jakąś budowlę jako piękną, nie znaczy wcale, że wzbudzi ona w nas te same odczucia
- żeby dostrzec piękno, potrzebna jest nam pewna wrażliwość serca
- kontakt z przyrodą i otwarcie na drugiego człowieka mogą nas wyculić na piękno
- itp.

